

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ**

Δ/νσις : Γωάννου Γενναδίου 14 - 115 21, Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.204, Fax 210-72.72.210, e-mail:
contact@ecclesia.gr

ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΤΥΠΟΥ, ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΦΩΤΙΣΕΩΣ

Αθήνα 29 Νοεμβρίου 2016

**Β' ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΣΥΝΟΔΙΚΟΥ ΓΡΑΦΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΝ**

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Το Συνοδικό Γραφείο Προσκυνηματικών Περιηγήσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος, η Ιερά Μητρόπολη Κίτρους και Κατερίνης και η Περιφερειακή Ενότητα Πιερίας συνδιοργάνωσαν με εξαιρετική επιτυχία, από 25ης έως και 26ης Νοεμβρίου 2016, στη Λεπτοκαρυά Πιερίας, το Β' Πανελλήνιο Συνέδριο για θέματα Προσκυνηματικών Περιηγήσεων (Θρησκευτικού Τουρισμού). Γενικό θέμα του Συνεδρίου, το οποίο πραγματοποιήθηκε με τις ευλογίες του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου και τελούσε υπό την αιγίδα του Υπουργείου Τουρισμού, ήταν «Οι Προσκυνηματικές Περιηγήσεις ως μοχλός τουριστικής ανάπτυξης. Η περίπτωση της Πιερίας». Στο Συνέδριο, το οποίο εκτός από πανελλήνιο είχε και διορθόδοξο χαρακτήρα, συμμετείχαν, εκτός από τους κληρικούς-εκπροσώπους επί θεμάτων Προσκυνηματικών Περιηγήσεων πολλών Ι. Μητροπόλεων της Εκκλησίας της Ελλάδος, και εκπρόσωποι Ορθοδόξων Εκκλησιών, του πολιτικού και επιστημονικού κόσμου, της τοπικής αυτοδιοίκησης, ακαδημαϊκοί και επαΐοντες του Τουρισμού από την Ελλάδα και τα ομόδοξα κράτη της Ρωσίας, της Σερβίας, της Βουλγαρίας, της Ρουμανίας, της Ουκρανίας κ.α., καθώς και συνεργαζόμενοι με το Συνοδικό Γραφείο επιχειρηματίες του τουρισμού, δημοσιογράφοι κ.α.

Στο μήνυμά του προς το Συνέδριο ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος κ. Ιερώνυμος μεταξύ άλλων υπογράμμισε:

«Η Εκκλησία της Ελλάδος αρκετά νωρίς θα έλεγα, έχοντας κατανοήσει τη σημασία των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων, την ανάπτυξη των κατά τόπους κοινωνιών και της οικονομικής ενίσχυσης όλων των εμπλεκόμενων φορέων αποφάσισε το 2001 την ίδρυση του Συνοδικού Γραφείου επί των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων και της Ανάπτυξης του λεγομένου Θρησκευτικού Τουρισμού. Η ενέργειά της αυτή, πέρα από την επιθυμία της να διατηρήσει την ιερότητα των Ι. Προσκυνημάτων και των Μνημείων της Χώρας μας, να εργαστεί για την ανάπτυξη και συστηματική προβολή αυτών εντός και εκτός του ελληνικού χώρου και να συμβάλει στην τόνωση της οικονομίας, είχε κυρίως και σαφώς και εκκλησιαστικές και θεολογικές προϋποθέσεις».

Σε άλλο σημείο του μηνύματός του ο Μακαριώτατος τόνισε:

«Η Εκκλησία στην μακραίωνη πορεία Της διαφυλάττει τα Ιερά Μνημεία, Μοναστήρια και Προσκυνημάτά Της από τον λεγόμενο με το κοσμικό πνεύμα «Θρησκευτικό Τουρισμό», που ως βασικό του γνώμονα έχει αποκλειστικά και μόνο το οικονομικό και εμπορικό κριτήριο, και στερείται την θρησκευτική πίστη, αλλοιώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον θρησκευτικό χαρακτήρα των ιερών προσκυνημάτων, υποβαθμίζοντάς τα απλά σε αξιοθέατα πολιτιστικού μόνο και ίσως και θρησκευτικού ενδιαφέροντος. Εν τούτοις, η Εκκλησία τηρώντας την ευαγγελική προτροπή: «έρχου και ίδε» (Ιω. 1,46), δεν κρατεί τα Ιερά Μνημεία και Προσκυνημάτά της διαθέσιμα μόνο για τους πιστούς της, αλλά ανοικτά και προσβάσιμα σε όλους, με απαραίατη όμως προϋπόθεση την τήρηση από μέρους των επισκεπτών και προσκυνητών κοσμιότητας και ευπρέπειας, καθώς και σεβασμού προς την ιερότητά τους».

Την έναρξη των εργασιών του Συνεδρίου κήρυξε ο Σεβ. Μητροπολίτης Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, Πρόεδρος του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος. Τους Συνέδρους προσφώνησαν ο φιλοξενών επίσκοπος, Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους και Κατερίνης κ. Γεώργιος, ο κ. Γ. Τζιάλλας, Γενικός Γραμματέας Τουριστικής Πολιτικής και Ανάπτυξης του Υπουργείου Τουρισμού, ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής κ. Γεώργιος-Σταύρος Κούρτης, Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου ε.π., ο Περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας κ. Απ. Τζιτζικώστας, ο Βουλευτής κ. Κων. Κουκοδήμος, η Αντιπεριφερειάρχης Πιερίας κ. Σοφία Μαυρίδου, η κ. Ευαγγελία Ξυπτερά, Πρόεδρος της Ένωσης Ξενοδόχων Πιερίας, πολλοί Δήμαρχοι της περιοχής και άλλοι επίσημοι. Σύμφωνα με το πρόγραμμα στο Συνέδριο πραγματοποιήθηκαν τρεις Συνεδρίες.

Στην Α Συνεδρία προήδρευσε ο Σεβ. Μητροπολίτης Λευκάδος και Ιθάκης κ. Θεόφιλος, Αντιπρόεδρος του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος. Εισηγήσεις παρουσίασαν κατά σειράν οι:

α. Ο κ. Χρ. Τσιρώνης (Επίκ. Καθηγητής Τμ. Θεολογίας Α.Π.Θ.), με θέμα: «Οι προσκυνηματικές περιηγήσεις και η πολυμορφική τουριστική ανάπτυξη. Προκλήσεις και προοπτικές στρατηγικού σχεδιασμού», χαρακτηριστικά διευκρίνισε ότι: «Η αξιακή βάση τέτοιου στρατηγικού σχεδιασμού είναι η ζωτική υπεράσπιση της αυθεντικότητας στην ταυτότητα του τόπου. Οι επισκέπτες γνωρίζουν η πρέπει να γνωρίζουν τη ζωντανή παράδοση που αρδεύει την κοινωνική ζωή και όχι μία στερεοτυπική αναπαραγωγή τουριστικών εικόνων. Στη δεύτερη περίπτωση ο τόπος θα μαραζώσει καθώς θα εγκλωβίζεται στα στάσιμα νερά του οικονομικού ντετερμινισμού και της φολκλορικής αναπαραγωγής. Ένας λοιπόν στρατηγικός σχεδιασμός βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης προϋποθέτει τη διασφάλιση συνθηκών α) συνέργειας, β) διασυνδεσιμότητας γ) ευελιξίας και διατοπικότητας δ) πολυμορφικότητας και τέλος ε) βιωσιμότητας».

β. Ο κ. Χρ. Πετρεάς (Εμπειρογνώμων-σύμβουλος τουριστικής και περιφερειακής ανάπτυξης, μέλος του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων), με θέμα: «Παρουσίαση αποτελεσμάτων ειδικής έρευνας περί προσκυνηματικών περιηγήσεων και εκκλησιαστικών και μοναστηριακών προϊόντων», ανέφερε ότι «Στο αρχικό αίτημα για συλλογή ερωτηματολογίων ανταποκρίθηκαν είκοσι οκτώ Ι. Μητροπόλεις και στο δεύτερο πρόσφατο αίτημα (του μηνός Οκτωβρίου 2016), ανταποκρίθηκαν άλλες δέκα επτά, ήτοι συνολικώς σαράντα τρεις, άρα το 52,4% του συνόλου των ογδόντα δύο Ι. Μητροπόλεων της Ελλάδος. Εξ αυτών τρεις Ι. Μητροπόλεις δήλωσαν ότι δεν υπάρχουν εντός των ορίων τους προσκυνήματα η μοναστηριακοί ξενώνες. Δεν απεστάλησαν ερωτηματολόγια στις Ι. Μητροπόλεις ρήτης και Δωδεκανήσου, λόγω μη άμεσης αρμοδιότητας του Συνοδικού Γραφείου, ως αναφερόμενες στο Οικουμενικόν Πατριαρχείον».

γ. Ο κ. Βασ. Τζέρπος, Δρ Θεολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών, Μέλος του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων), με θέμα: «Τα ήματα του Αποστόλου Παύλου στην Ελλάδα. Οι δύο νέοι οδηγοί του ΕΟΤ και οι δυνατότητες αξιοποίησής τους από την Εκκλησία», υπογράμμισε ότι «Θα ήταν ευχής έργο, αν όλες οι παύλειες Μητροπόλεις προχωρούσαν σε ευκρινή και ει δυνατόν ενιαία για όλη την επικράτεια σήμανση των μνημείων του περάσματος από την περριοχή, στην επιμέλεια και συντήρηση με υλικό που θα επιμελούνταν οι ίδιες σε συνεργασία με τον ΕΟΤ και το Συνοδικό Γραφείο ειδικά αφιε-

ρωμένης στα ήματα του Παύλου στην Ελλάδα πολύγλωσσης ιστοσελίδας, την πλαισίωση της εορτής και πανηγύρεως του Αποστόλου Παύλου κάθε χρόνο με ειδικές εορταστικές, ακαδημαϊκές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, όπως τα πολύ επιτυχημένα Παύλεια της Ι. Μητρόπολης εροίας».

δ. Ο κ. Σερ. Πολύζος (Αν. Καθηγητής Τμ. Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης του Παν/μίου Θεσσαλίας), με θέμα: «Η χωρική και οικονομική διάσταση του θρησκευτικού τουρισμού στην Ελλάδα», υποστήριξε ότι: «Ο θρησκευτικός τουρισμός είναι δυνατόν να αποτελεί αυτοτελή μορφή τουρισμού η ενδιάμεσο «σταθμό» μεγαλύτερου τουριστικού ταξιδιού. Ο επιτυχής συνδυασμός του θρησκευτικού με τις άλλες μορφές του εναλλακτικού τουρισμού, όπως είναι ο πολιτιστικός τουρισμός, ο αγροτουρισμός, ο εκπαιδευτικός και επιστημονικός τουρισμός, ο ορεινός και χειμερινός τουρισμός, μπορεί να επιφέρει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην επισκεψιμότητα και εν τέλει στην ανάπτυξη πολλών περιοχών».

Στη Β Συνεδρία προήδρευσε ο Σεβ. Μητροπολίτης Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, Πρόεδρος του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος. Εισηγήσεις παρουσίασαν οι:

α. Ο Σεβ. Μητροπολίτης Κίτρους και Κατερίνης κ. Γεώργιος, με θέμα: «Εικονική περιήγηση στα Προσκυνήματα της Πιερίας». Ο Σεβ. παρουσίασε περιεκτική και γλαφυρή περιήγηση στα πολλά και ενδιαφέροντα Προσκυνήματα της Πιερίας, με συνοδεία προβολής εικόνων.

β. Η κ. Σοφία Μαυρίδου (Αντιπεριφερειάρχης Πιερίας), με θέμα: «Η αναπτυξιακή διάσταση και η στρατηγική marketing του Θρησκευτικού Τουρισμού. Η περίπτωση της Πιερίας», αναφερόμενη στην τουριστική πολιτική στην Πιερία κατέθεσε ότι: «ακολουθεί δύο άξονες δράσης: α) η άμβλυνση της εποχικότητας και αποκέντρωσης της προσφοράς και β) η περιφερειακή ανάπτυξη, η προώθηση επενδύσεων, η εισροή συναλλάγματος και η περιβαλλοντική προστασία. Στο πλαίσιο της επιλογής κοινωνικού και οικονομικού προτύπου ισόρροπης ανάπτυξης, οι στόχοι αυτοί εντάσσονται στις επιδιώξεις για ανταγωνιστικότητα του τουριστικού κλάδου στο διεθνές επίπεδο και συμπληρωματικότητα στο εθνικό, σε σχέση με τους υπόλοιπους τομείς και κλάδους της οικονομίας».

γ. Η κ. Ευαγ. Ευπτερά (Πρόεδρος τής Ένωσης Ξενοδόχων Πιερίας), με θέμα: «Δίκτυο επικοινωνίας των προσκυνηματικών προορισμών στο νομό Πιερίας», τόνισε ότι «πρέπει να αντιληφθούμε και να κατανοήσουμε πως το όφελος των δράσεων δεν θα είναι μόνο για τα

καταλύματα, για τις εκκλησίες και για τον τόπο. υρίως δε, πρέπει να αντιληφθούμε πως το όφελος δεν είναι μόνο οικονομικό. Η ανάδειξη του Ορθόδοξου Πολιτισμού και της Πίστης μας αποτελεί κοινό τόπο για όλους. Δουλεύουμε σκληρά ως Ένωση Ξενοδόχων Πιερίας για την ανάδειξη της περιοχής ως τουριστικού προορισμού σε όλη τη διάρκεια του χρόνου. Είναι μεγάλη χαρά και αποτελεί ιδιαίτερη τιμή για εμάς, η συμμετοχή σε δράσεις σαν την σημερινή».

δ. Ο Παν. Αρχιμανδρίτης κ. Σπυρίδων Κατραμάδος (Γραμματέυς του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος), με θέμα: «Απολογισμός δράσεων του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος», παρατήρησε ότι: «Ο θρησκευτικός Προσκυνηματικός πλούτος μας δεν περιορίζεται μόνο στους πνευματικούς θησαυρούς του παρελθόντος. Συνίσταται και στην παρουσία, την πνευματική ακτινοβολία σύγχρονων αγιασμένων μορφών, που επανδρώνουν και λειτουργούν τα ιερά μας προσκυνήματα, στην ανάδειξη και νέων ιερών τόπων και προσώπων της Χάριτος του Παναγίου Πνεύματος. Τα πρόσωπα αυτά όπως των νέων αγίων και οσίων όπως του π. Παϊσίου, π. Πορφυρίου, π. Εφραίμ του νέου, του π. ησσαρίωνος κ.α. γίνονται πόλος έλξης προς όλους εκείνους τους προσκυνητές που αναζητούν μαζί με την ξεκούραση του σώματος την ουσιαστική αναψυχή, που κουρασμένοι από το βάρος των βιοτικών αναγκών και ευθυνών ψάχνουν τόπους και χώρους γνήσιας ενέργειας του Αγ. Πνεύματος. Είναι οι ιεροί τόποι τα ιερά πρόσωπα που αναπαύουν τις ψυχές μας, και εμπνέουν για επικοινωνία και προσευχή, για κάθαρση και εξομολόγηση, αλλά και επικοινωνία με τον διάλογο της αγάπης με τον Θεό και την Εκκλησία Του. Η ενέργεια και τα χαρίσματα του Παρακλήτου, που πλούσια εκχέονται από τους Ι. Τόπους προς κάθε άνθρωπο ξεχωριστά, δωρίζουν την πολυπόθητη ειρήνη και αγαλλίαση ψυχής και σώματος.

Θα ήθελα να επισημάνω με έμφαση και εδώ σήμερα, [...] σε όλους τους υπεύθυνους εκκλησιαστικούς, κρατικούς και ιδιωτικούς φορείς, τους επιφορτισμένους με την διαφήμιση με την ανάδειξη και με την προβολή και υλοποίηση δρόμων προσκυνημάτων, ότι από τη σκέψη του εύκολου κέρδους η της μετά μανίας αυξήσεως τουριστών είναι έντονος ο κίνδυνος εμπορευματοποίησης της πίστης και των σεβασμάτων της και από αυτήν την ίδια την Εκκλησία. Όσο και αν η φιλοξενία είναι μεγάλη αρετή και ουσιώδες στοιχείο της χριστιανικής ταυτότητας, δεν πρέπει, υπό το πρόσχημα της φιλοξενίας η μάλλον του κέρδους, να οδηγηθούμε σε απνευμάτιστες υποδοχές και συμπεριφορές».

Στην Γ Συνεδρία προήδρευσε ο Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής κ. Γεώργιος-Σταύρος Κούρτης, Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου ε.π. Εισηγήσεις παρουσίασαν οι:

α. Η Δρ Φανή Γαλανοπούλου (Μέλος του Επιστημονικού και Εκπαιδευτικού Προσωπικού, Τμήμα Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ Α.Π.Θ.), η Δρ Κλειώ Κεντερελίδου (Μέλος του Επιστημονικού και Εκπαιδευτικού Προσωπικού, Τμήμα Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ Α.Π.Θ.) και ο κ. Αντ. Θ. Κιούκας (Σκηνοθέτης-Παραγωγός), με θέμα: *«Ο Θρησκευτικός-Προσκυνηματικός Τουρισμός στα Ταξιδιωτικά Μέσα Επικοινωνίας και τον κινηματογράφο: Αποτύπωση της Επικοινωνιακής Προβολής του»*. Μεταξύ άλλων στη εμπειριστατωμένη εισήγηση των τριών αναφέρθηκε ότι *«Ο θρησκευτικός – προσκυνηματικός Μετά-Τουρισμός συνδυάζεται με αυτό που στη σύγχρονη εποχή λέμε ταξίδι με σκοπό. Δηλαδή, ένα ταξίδι το οποίο είναι βιωματικό (πολιτιστική/θρησκευτική, επιμορφωτική, εμπειρία αναψυχής), ανθρωπιστικό και μπορεί να έχει και εθελοντικό έργο, συνδυάζεται με κριτική σκέψη και αναστοχασμό, εμπεριέχει πολιτιστικές/κοινωνικές/θρησκευτικές/περιβαλλοντικές και άλλες προκλήσεις, έχει χαρακτήρα αειφορικό και κοινωνική και (εκ)παιδευτική αξία (διαδράση με την τοπική κοινωνία, ανθρώπους και φύση, ενημέρωση, καλλιέργεια σχέσεων και δεξιοτήτων, πνευματική ανανέωση). ατ' επέκταση, αυτό σημαίνει ότι ο ταξιδευτής έχει «πακεταρισμένα» στη βαλίτσα του: ιστορίες, μύθους, παραβολές, αποφθέγματα ταξιδιωτών του χθες και του σήμερα, μνήμες, βιώματα/εμπειρίες, συναισθήματα και ενεργές αισθήσεις, αναμνήσεις και αφηγήσεις μαζί με κειμήλια και φυλαχτά, πνευματική ηρεμία και ανάταση – όλα ως άυλο ενθύμιο «σουβενίρ»*. Επίσης καταδείχθηκε με σαφή στοιχεία η μεγάλη επίδραση κινηματογραφικών έργων, στα οποία παρουσιάζονται τοπία διαφόρων χωρών, στην αύξηση του ενδιαφέροντος τουριστών στις χώρες αυτές.

β. Η κ. Αγ. Βαρελά (Μέλος του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων). Θέμα της Εισηγήσεως: *«Σύνθεση τουριστικού προϊόντος (Η περίπτωση της Πιερίας)»*.

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Δωδώνης κ. Χρυσόστομος, σε σύντομη προσλαλιά του, εξήγησε την αγάπη του στον Θρησκευτικό Τουρισμό και τόνισε ότι η Εκκλησία ασχολείται με το θέμα αυτό για την Ελλάδα και όχι για λογαριασμό της. Σύνθημά μας, τόνισε, πρέπει να είναι προς τους ξένους *«Ελάτε στην Ελλάδα, που έχει θάλασσες, διασκέδαση κ.λπ. Θα σας θυμίσουμε ότι έχει και ψυχή. Πρόσθεσε ακόμη ότι όσο και αν κάποιοι δηλώνουν άθεοι έρχεται ώρα που στον Θεό καταφεύγουν στις δυσκολίες. Δεν υπάρχουν άθεες πόλεις»*.

Μετά από κάθε Συνεδρία ακολουθούσε συζήτηση επί των εισηγήσεων μεταξύ των συνέδρων και εισηγητών. Την Παρασκευή, 25 Νοεμβρίου 2016, και ώρα 8.30 μ.μ., δόθηκε στον χώρο διεξαγωγής του Β Πανελληνίου Συνεδρίου Συνέντευξη Τύπου, με την ευθύνη της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου. Τις εκδηλώσεις πλαισίωσε μουσική εκδήλωση νέων της περιοχής.

Μετά το πέρας του Συνεδρίου διατυπώθηκαν τα συμπεράσματα των εργασιών του από τον Πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής κ. Κούρτη, ο οποίος τόνισε ότι *«το γενικότερο συμπέρασμα του Συνεδρίου είναι, ότι μόνο εάν είναι ενωμένοι για την προώθηση του θρησκευτικού τουρισμού ράτος, Εκκλησία, Τοπική Αυτοδιοίκηση Α και αθμού, Τουριστικοί και Ξενοδοχειακοί φορείς και παράγοντες, τότε μπορεί να επιτευχθεί μέγα έργο. Απαιτείται όμως για το ως άνω έργο χρηματική ενίσχυση από το ράτος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αφού τα χρήματα που θα διατεθούν, θα αξιοποιηθούν πλήρως και θα πολλαπλασιάσουν το οικονομικό όφελος της χώρας. Είναι η σημαντικότερη δημοσία επένδυση που μπορούμε να κάνουμε».*

Εκ του Γραφείου Τύπου της Ιεράς Συνόδου